גמ' כל שבא בחמין. כל מלות שבא בחמין מע"ם מחזרין ושורין אותו בחמין בשבת ואין בו משום תיקון שהרי נתקן כבר: **מדיחין.** שאין זה גמר מלאכתו אבל לא שורין: **חוץ מדג מלוח ישן או קוליים האיספנין.** דג שקורין טונינ"א: **שהדחתו זהו גמר מלאכתו.** מדקרי ליה גמר מלאכתו ש"מ זהו כישולו ומייב: **והא דתנן.** בפרק חבית נוטנין כו' המים: **לונן בחמה.** בשמש: **דשרי.** דאין דרך כישולו בכך ואמה בחור לא מיתלפא דליגזר הא אטו הא: **בתולדות האור.** כגון אם הוחם הסודר הזה באור מתחילה: **דאסיר.** דהוי כישול: **תולדות חמה.** שהוחם הסודר בחמה: **אטו תולדות האור.** דמאן דאמר בבר מתולדות האור ניהו: **שמא יטמין ברמץ.** דמאן דאמר בבר מכדי האי לבשולי ותרוייהו דרך הטמנה הם לי רמץ מה לי חול ומשום הכי מודה ר' יוסי: **שמא יזיז עפר.** שמא לא יהא שם חול עקור לכל הצורך ואתי לאזוזי עפר הדבוק והוי חופר גומא: **עפר תיחוח.** כלומר תיחוח בעומק דליכא למיחם למזיז: **גג רותח.** שרתחו אמה: **ואין מגלגלין בסיד רותח.** דהוא תולדות האור: **ליכא למיגזר.** בגג רותח דהא לא מטמין ליה: **אלא.** לשמא יזיז עפר ויכסנו בו ליגזר: **לתוך אמה של חמין.** וחמי טבריא לאו תולדות האור ניהו ואפ"ה אסרו להו ומודה בהא ר' יוסי: **דדמיא להטמנה.** שמטמין מים בחים: **מי סברת מעשה אסיפא קאי.** לסייעתא דחול ואבק ולאוכרוי דתולדות אמה כי האי גוונא אסורי לדברי הכל: **אריש קאי.** אפלוגתא ורבנן הוא דאמרי לה אבל לר' יוסי כה"ג לא מיתסר אלא משום דהני תולדות האור ניהו: **והא מעשה.** דחמי טבריא דתולדות אמה ניהו ודחי לאפקעתא דסודרין דליכא למגזר לשמא יזיז ואסרי להו: בטלה

כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן ש"מ: ולא יפקיענה בסודרין: והא דתנן [1]נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן אמר רב נחמן [2]בחמה דכ"ע לא פליגי דשרי בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי בתולדות החמה מר סבר גזרינן [3]תולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן: ולא יטמיננה בחול: וליפלוג נמי ר' יוסי בהא רבה אמר גזרה שמא יטמין ברמץ רב יוסף אמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי בינייהו איכא בינייהו עפר תיחוח מיתיבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה על גבי גג רותח ואין מגלגלין ביצה על סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ ליכא למיגזר אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו ליגזר סתם גג לית ביה עפר ת"ש מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין וכו' בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ היינו דדמיא להטמנה אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי איכא למימר מי סברת מעשה טבריא אסיפא קאי אריש קאי לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר והכי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי הא מעשה דאנשי טבריא דתולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו ההוא תולדות אור הוא [4]דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא ממעשה

להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל גזירה שמא יטמין ברמץ א)ושמא יתמה ולר"י גרלה דמה שהיו מתערבין צונן בחמין לא הוה דמי להטמנה וליכא למילף מינה דליכא למימר דאסרי להו מפני שמבשל המים צונן וגרלה לו דסילון לא היה מתערב בחמין כי היה מוקף מחילות מכל לד והיו מתחממין המים צונים שבסילון מחמת חמי טבריא ולא היו רוחצות בחמי טבריא עצמן לפי שריחן רע והשתא דמיא להטמנה שמים צונים היו נטמנין בתוך החמין להתחמם:

כל שבא בחמין מלפני השבת. פירוש שנתבשל לגמרי כדמפרש לקמן בפרק חבית (דף קמה:) כגון תרגגולת דרבי אבא שורין אותו בחמין אפילו בכלי ראשון וכל שלא בא כו' מדיחין אותו לפירוש רשב"ג דמפרש דעירוי בכלי שני אתי שפיר הכא דאין שורין אותו בכלי ראשון אבל מדיחין אותו מכלי ראשון דרך עירוי אבל לפר"ת דמפרש דעירוי הוי בכלי ראשון ע"כ מדיחין אותו מכלי שני קאמר ומ"כ מאי איריא מדיחין אפילו שורין נמי ואומר ר"י דאפילו בכלי שני אין שורין דהואיל דהמים חמין מיחזי כמבשל ואע"ג דתנן לקמן (דף מב:) אבל נותן לתוך הקערה או לתוך התחמי היינו דוקא מבלין שהן עשויין למתק את הקדירה ולא מיחזי כמבשל מ"מ ה"ה שורין אותו כיון דאייתי בכלי שני והא דנקט מדיחין לאשמעינן דאפילו הדחה הויא גמר מלאכה במלח הישן וקוליים האיספנין: **שמא** יטמין ברמץ. אבל הפקעת סודרין לא גזרו אטו שמא יטמין ברמץ דסודרין לא דמו לרמץ ואטו סודרין שנתחממו בחור לא בעי ר' יוסי למיגזר דאין דרך לחממן כל כך אלא יהיו נשרפין: **מפני** שמזיז **עפר** ממקומו. פי' בקונטרס מתוך שלא יהיה לו חול עקור כל הצורך לכסות אתי לאזוזי עפר הדבוק והוי חופר גומא וקשה לריב"ל דהא ליכא איסורא דאורייתא בחופר גומא ואינו צריך

ג) א ב מס' פ"ע מהל' שבת הלכה ג ופכ"ב הלכה ט קמג (לאין סה מיס"ע ת"ח סימן שיח פסיף ג:

לעזי רש"י

טונינ"א. טונה.

תוס' ישנים

א) וכיו"ט נמי אסרי שמא יתחה דלקי ביו"ט אסור לחתות לעורך המלה:
ב) ואין נראה כ"כ קושיא דלא מיתסין שמא יתפוך כמעביה אלא מחל דיקא מיתסין ובאפין לו כל הצורך יחסר לו מעט:

רבינו חננאל

בענין מליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן היא גמר מלאכתן. הלא יפקיענה בסודרין. ור' יוסי מתיר. ואיקמה רב נחמן (בחמה כ"ע לא פליגי דשרין בתולדות האור כולי עלמא לא פליגי (דשרי) [דאסור]. כי פליגי בתולדות חמה. ת"ק סבר גזרינן תולדות חמה אטו תולדות אור. ור' יוסי סבר לא גזרינן. ואמרו ליה רבנן לרבי יוסי והא מעשה שעשו אנשי טבריא תולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן לאנשי טבריא. אע"ג דדחתי ר' יוסי ואמר תולדות אור הן, קי"ל כת"ק. אמר רב חסדא

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

ה) לקמן קמה:, **ו)** סס קמי:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מי סברת מעשה טבריא אסיפא:

גליון הש"ס

גמ' א ד"ה דחלפי אפיתחא דגיהנם. עיין תוס' דף ח ע"ל תוס' ד"ה כחמי טבריא:

מוסף רש"י

כל שבא בחמין. כלומר שנתבשל (לעמן קמה:). שורין אותו בחמין בשבת. כדי שיצא ניתות (שם). וכל שלא בא בחמין מלפני השבת. כגון כשר יבש שאוכלין אותו חי על ידי הדחק (שם). מדיחין אותו. ולא אמרינן הכי כישולים, אבל לא שורין (שם). חוץ מן המליח ישן. דג מלוח של שנה שעברה (שם). וקוליים האיספנין. שם דג שאוכלין אותו מחמת מלחו על ידי הדחה בחמין, ואעפ"כ אפילו הדחה נמי לא, שהרי גמר מלאכתן והוי כישול (שם). נותנין תבשיל לתוך הבור. שלא יבא מים שמור. שלא יקרוש מחמת החום (שם). ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו. כלי מלא מים יפים לתוך מקום מים רעים להטמיר שיצננו ולא יחמו (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com